

بررسی همراهی ژنوم HHV-8 و HTLV-1 با سارکوم کاپوزی

*دکتر محمود محمودی، **مریم راستین، ***دکتر علیرضا خوبی

*دانشیار مرکز تحقیقات ایمونولوژی پژوهشکده بουالی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

**دستیار تخصصی ایمونولوژی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

***دانشیار بخش آسیب شناسی بیمارستان امام رضا(ع)، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

تاریخ دریافت مقاله: ۸۱۳/۱۱/۱۵ ، تاریخ پذیرش مقاله: ۸۱۴/۱۴/۲۹

چکیده

هدف: سارکوم کاپوزی یک تومور پوستی است که در بیمارانی که سیستم ایمنی تضعیف شده دارند و در دریافت کنتندهای سرکوب کننده ایمنی دیده می‌شود. ویروسهای HTLV-1 و HHV-8 از ویروسهای لنفوتروپیکی هستند که ارتباط آنها با ایجاد بدخیمی‌های مختلف مورد بررسی می‌باشد. این ویروسها می‌توانند عوامل اولیه و یا عوامل مساعد کننده در ایجاد بدخیمی‌ها مانند سارکوم کاپوزی باشند. در این مطالعه وجود ژنوم ویروس‌های HTLV-1 و HHV-8 در نمونه‌های بافته ضایعات سارکوم کاپوزی تشخیص داده شده مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش کار: در این پژوهش ۳۵ نمونه بیوپسی بافت پوست با تشخیص سارکوم کاپوزی در آزمایشگاه آسیب شناسی بیمارستان امام رضا(ع) که با بررسی میکروسوکوبی مجدد تشخیص تایید گردیده بود انتخاب شد. پس از تهیه برش‌های ۵ میکرونی از این نمونه‌ها و پارافین زدایی، عمل استخراج DNA انجام شد. سپس با استفاده از پرایمرهای اختصاصی برای نواحی LTR، tax، pol و ژنوم HTLV-1 و با پرایمرهای اختصاصی برای نواحی ORF26 و ORF9-1، ORFK9-1 تکثیر و مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که در هیچیک از نمونه‌های بافته سارکوم کاپوزی، ژنوم HTLV-1 وجود نداشت در حالی که در تمامی این نمونه‌ها (۱۰۰٪) حضور ژنوم HHV-8 تایید شد.

نتیجه گیری: بر اساس این یافته‌ها می‌توان استنباط نمود که آلوگی با ویروس HTLV-1 در ایجاد سارکوم کاپوزی و در فعل شدن عفونت ویروس HHV-8 دخالتی ندارد.

کلمات کلیدی: سارکوم کاپوزی، ۸- HHV، HTLV-1.

تحت تاثیر وضعیت سیستم ایمنی بیمار می‌باشد (۱۷). گروهی از ویروسها در گذشته به عنوان عامل ایجاد کننده بیماری در نظر گرفته شده است که شامل HIV-1، CMV و HPV بوده اند. در سال ۱۹۹۴ Chang و همکارانش در سلولهای سارکوم کاپوزی در فرد مبتلا به ایدز ویروسی را کشف نمودند که به عنوان هرپس ویروس همراه با سارکوم کاپوزی (Kaposi's sarcoma associated herpes virus) نام نهادند که امروزه به عنوان ۸- HHV (ویروس هرپس انسانی-۸) شناخته می‌شود. این ویروس اولین ویروس انسانی از گروه موسوم به رادینوویروسها (Rhinovirus) می‌باشد. امروزه شواهد زیادی وجود دارد که ۸- HHV به احتمال زیاد در ایجاد سارکوم کاپوزی نقش دارد ولی به نظر می‌رسد ادامه رشد سارکوم کاپوزی وابسته به مجموعه‌ای از عوامل

مقدمه

سارکوم کاپوزی (Kaposi's sarcoma, KS) یک تومور بدخیم عروقی می‌باشد که نخستین بار توسط آقای کاپوزی (Kaposi) در سال ۱۸۷۲ در پوست با عنوان multiple pigmented sarcoma of the skin گردید (۴). این بیماری ناشی از تکثیر سرطانی سلولهای مزانشیمی با ایجاد عروق جدید و با انواع بالینی متفاوت می‌باشد که همگی دارای منشاء مشابه بوده و به صورت تومورهای متعدد پوستی یا احتشامی بروز می‌کنند. علیرغم آنکه هنوز ماهیت دقیق ضایعه مشخص نگردیده، اما چنین پذیرفته شده است که عامل ایجاد بیماری ویروس نبوده (not virus induced) بلکه ممکن است ویروسها همراه با آن گردند (virus associated). همچنین سیر بیماری به شدت

بررسی همراهی ژنوم HTLV-1 و HHV-8 با سارکوم کاپوزی

دارند (بیماران دریافت کننده پیوند و یا افرادی که با ویروسهای ضعیف کننده سیستم ایمنی آلوود شده‌اند) ایجاد بیماری نماید. در مراحل اولیه بیماری ویروس HHV-8 سلولهای آندوتیال را فعال می‌کند اما در ضایعات پیشرفتی بیان ژنهای مرحله دیررس ویروس مثل ژن TR (terminal repeat) با بروز بدون کنترل انکوژنها و ژنهای سرکوب کننده تومور ارتباط داشته و دارای نقش اساسی در ایجاد تغییرات بدخیمی (ترانسفورماتیون) و به وجود آوردن سارکوم حقیقی دارد (۱۴،۷). سیتوکاین‌های التهابی محرك مهمی برای فعال شدن ویروس HHV-8 در درون سلولهای آلوود بوده و موجات گسترش و پراکندگی ویروس در بافتها را فراهم می‌کند. گسترش عفونت ۸HHV نوعی از پاسخهای ایمنی را تحیریک می‌کند که قادر به کنترل عفونت ویروسی نبوده و بر عکس موجب تحیریک، فعال شدن و ایجاد ضایعات سارکوم کاپوزی می‌شود. علاوه بر این ویروس HHV-8 می‌تواند با روش‌های متعددی همچون جلوگیری از فعال شدن مسیر Fas و یا با کاهش میزان مولکولهای MHC کلاس I از دسترس پاسخهای ایمنی سیتوکسیک نیز فرار نماید (۱،۶).

ویروس ۱HTLV نیز یک رتروویروس لفوتروپیک است که در مناطق خاصی از جهان انتشار آندمیک دارد. این ویروس در کشور ایران در شمال استان خراسان آندمیک است و حدود ۳٪ از افراد در این مناطق به آن آلوود می‌باشند. عفونت ۱HTLV موجب ایجاد تغایص ایمنی در میزان می‌شود و فرد را مستعد ابتلاء به عفونتهای فرست طلب نموده و در ۵-۱٪ افراد آلوود نیز ایجاد بیماری‌های ATL و یا HAM/TSP می‌کند (۲). ATL با تاثیر بر عوامل نسخه برداری سلولی موجب افزایش بیان برخی از ژنهای مهار کننده رشد سلولی مثل IL-2R و IL-2R و افزایش نسخه برداری بدون مهار در سلولهای آلوود می‌شود و در سلولها تغییر بدخیمی و هیبریلازی پلی‌کلونال و متکلونال ایجاد می‌کند. علاوه بر این ژن tax ویروس ۱HTLV موجب کاهش بیان ژن آنزیم β -پلیمراز در سلولهای آلوود شده و با افزایش میزان خطای هنگام نسخه برداری احتمال ایجاد ناهنجاری را افزایش می‌دهد.

در مطالعه حاضر وجود ژنوم ویروس‌های ۱HTLV و ۸HHV در نمونه‌های بافتی ضایعات سارکوم کاپوزی تشخیص داده شده در آزمایشگاه آسیب‌شناسی بیمارستان امام رضا (ع) را مورد بررسی قرار دادیم.

می باشد (۱۷). چهار نوع بالینی متفاوت برای سارکوم کاپوزی گزارش شده است که عبارتنداز:

۱- سارکوم کاپوزی مزمن یا نوع کلاسیک (Chronic or Classic KS)

۲- سارکوم کاپوزی آندمیک یا نوع آفریقایی (Endemic or African KS)

۳- سارکوم کاپوزی بعد پیوند (Transplantation associated KS)

۴- سارکوم کاپوزی وابسته به ایدز (AIDS related KS)

در بین انواع مختلف بالینی سارکوم کاپوزی نمای میکروسکوپی ضایعات تقریباً مشابه بوده و تفاوت اساسی وجود ندارد. سارکوم کاپوزی از نظر بالینی در پوست دارای سه مرحله پچ (patch)، پلاک (plaque) و ندول (nodule) می‌باشد. از نظر آسیب شناسی بافتی مشخصه ضایعه، مقاطع عروقی فراوان کوچک و منشعب در ضخامت درم در مرحله پچ می‌باشد که در مرحله پلاک تعداد آنها افزایش یافته، دستجات کوچکی از سلولهای دوکی شکل به ویژه در اطراف عروق نمایان گردیده و ضایعه ممکن است تا عمق درم و هیپودرم گسترش یابد. گرچه تحقیقات مختلف در مورد منشاء این سلول‌ها (عروق خونی یا لنفی) به نتایج متفاوتی منتج شده است اما شواهد بیشتر به نفع منشاء عروق لنفی دراین تومور است (۱۷).

شروع بیماری سارکوم کاپوزی با اختلال سیستم ایمنی همراه است. به نظر می‌رسد ایجاد این بیماری نتیجه واکنش پیچیده عوامل متعدد همانند سیتوکاین‌های نوع Th1 (که در نتیجه عوامل عفونی و یا در اثر عوامل ناشناخته ایجاد می‌شوند) و اختلال سیستم ایمنی از طرفی و بیان کنترل نشده انکوژن‌ها و ژنهای سرکوب کننده تومور از طرف دیگر باشد لذا نقش عوامل عفونی مختلفی در ایجاد و یا به عنوان عوامل مستعد کننده ایجاد سارکوم کاپوزی بررسی شده است. ویروس‌های ۱HTLV و ۸HHV جزو ویروس‌های لفوتروپیکی هستند که ارتباط آنها با ایجاد سارکوم کاپوزی در مراکز تحقیقاتی مورد مطالعه می‌باشد (۱۵،۱۳،۹،۸،۵،۳،۲).

Human herpesvirus-8 (HHV-8) هرپس ویروس انسانی است که دارای DNA دو رشته‌ای بوده و قبلاً به نام (kaposi's sarcoma associated herpesvirus) KSHV شناخته می‌شد (۴). این ویروس می‌تواند عامل اولیه ایجاد بیماری KS باشد و یا در بیمارانی که سیستم ایمنی تضعیف شده

مواد و روش کار

در این مطالعه تحلیلی اسلامیدهای میکروسکوپی موارد سارکوم کاپوسی موجود در بایگانی بخش آسیب شناسی بیمارستان امام رضا (ع) که در ۲۰ سال گذشته به عنوان سارکوم کاپوزی تشخیص داده شده بودند مورد بررسی مجلد میکروسکوپی قرار گرفته و در صورت لزوم از بافتهای پارافینه برشهای مجدد و رنگ آمیزی اختصاصی به عمل آمد و توسط پاتولوژیست ۳۵ مورد با تشخیص قطعی سارکوم کاپوزی برای مطالعه مولکولی انتخاب شدند. از نمونه های پارافینه برشهای ۵ میکرونی تهیه و در میکروتیوب های استریل قرار گرفته و جهت استخراج DNA و بررسی های ملکولی به آزمایشگاه سه له ئی، ملکه ل، بنو هشکده به عمل آمد. سال گردید.

استخراج DNA از بافت پارافینه: نمونه های بافتی برش خورده ۵ میکرونی ابتدا دو بار با استفاده از ۱ میلی لیتر اکتان (هر بار ۳۰ دقیقه انکوباسیون در دمای اتاق و سانتریفیوژ در دور ۸۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه) و دو بار نیز با ۰/۵ میلی لیتر اتانول مطلق (سانتریفیوژ در دور ۸۰۰۰ rpm به مدت ۵ دقیقه) و ۲-۳ قطره استن و انکوباسیون در دمای $^{\circ}\text{C}$ ۵۰ به مدت ۳-۵ دقیقه پارافین زدایی شدند و بعد از آن توسط 1 ml ۱۰۰ بافر (انکوباسیون در طول شب در دمای $^{\circ}\text{C}$ ۳۷) و سپس ۱۰ دقیقه در دمای $^{\circ}\text{C}$ ۹۵ قرار گرفت و بعد از سانتریفیوژ در دور ۸۰۰۰ rpm به مدت ۱ دقیقه محلول رویی (supernatant) که حاوی DNA است جمع آوری شده و جهت آزمایش PCR در دمای $^{\circ}\text{C}$ ۲۰ نگهداری شد.

PCR: ابتدا برای اطمینان از سالم بودن DNA استخراج شده

HHV-8 و HTLV-1 از عوامل مرتبط با این میکروآپتیزیمیت هستند.

نام پرایمر	ژن مربوطه	توالی	طول قطعه
HT-1	HTLV-1 tax	GGA TAC CCA GTC TAC GTG T	158 bp
HT-2	HTLV-1 tax	GAG CCG ATA ACG CGT CCA TCG	
HT-1	HTLV-1 tax	GGA TAC CCA GTC TAC GTG T	367 bp
HT-4	HTLV-1 tax	GGT CTG GAA AAG ACA GGG TTG	
HP-1	HTLV-1 pol	CCC TAC AAT CCA ACC AGC TCA G	250 bp
HP-4	HTLV-1 pol	AAT ACC AAT GGG TTT GTT T	
LT-1	HTLV-1 LTR	AAA AGC GTG GAG ACA GTT CAG GAG G	451 bp
LT-2	HTLV-1 LTR	TCG TAT CCC GGA CGA GCC CCC AA	
K9F	HHV-8 ORFK9-1	CCC TTT CGC GGA TAT ACA CA	184 bp
K9R	HHV-8 ORFK9-1	AGT GAG GGG AAA GCG TCA AT	
26F(out)	HHV-8 ORF-26	AGC CGA AAC GAT TCC ACC AT	233 bp
26R(out)	HHV-8 ORF-26	TCC GTG TTG TCT ACG TCC AG	
26F(in)	HHV-8 ORF-26	TAT TCT GCA GCA GCT GTT GG	138 bp
26R(in)	HHV-8 ORF-26	TCT ACG TCC AGA CGA TAT GTG C	

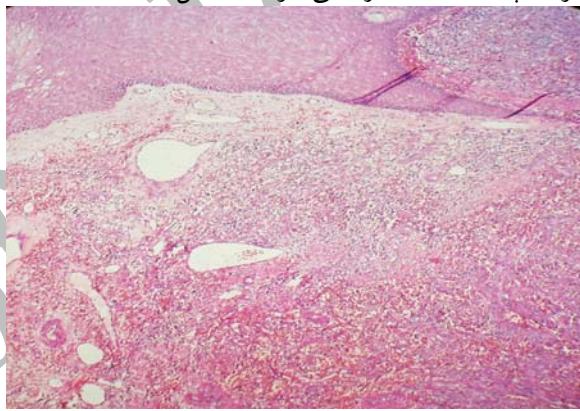
بررسی همراهی ژنوم HTLV-8 و HHV-1 با سارکوم کاپوزی

جدول ۲: اطلاعات بیماران و نتایج PCR با پرایمرهای ویروس HHV-8 و ویروس HTLV-1

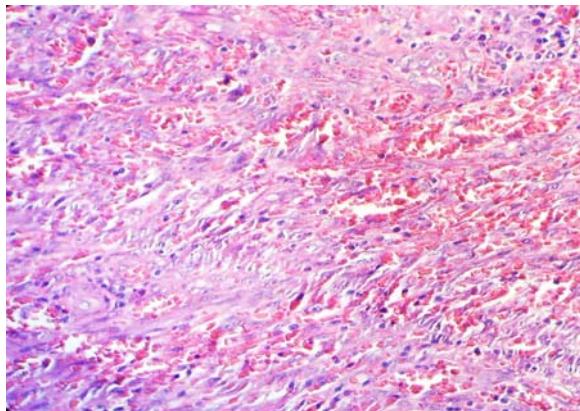
HTLV-1 PCR			HHV-8 PCR			مشخصات بیماران			
pol	tax	LTR	ORFK9-1	(in)	ORF-26 (out)	ORF-26	(نیزه)	لایه	نمونه
-	-	-	-	+	+	۶۵	مدکر	۱	
-	-	-	-	+	+	۲۵	مدکر	۲	
-	-	-	+	+	+	۴۱	مدکر	۳	
-	-	-	+	+	+	۷۹	مدکر	۴	
-	-	-	+	+	+	۷۵	مدکر	۵	
-	-	-	+	+	+	۵۰	مونث	۶	
-	-	-	+	+	+	۶۱	مدکر	۷	
-	-	-	+	+	-	۴۵	مدکر	۸	
-	-	-	+	+	+	۴۳	مدکر	۹	
-	-	-	+	+	+	۶۴	مدکر	۱۰	
-	-	-	+	+	+	۷۵	مدکر	۱۱	
-	-	-	+	+	+	۶۴	مدکر	۱۲	
-	-	-	+	+	+	۷۰	مدکر	۱۳	
-	-	-	+	+	+	۴۳	مدکر	۱۴	
-	-	-	+	+	-	۷۰	مدکر	۱۵	
-	-	-	+	+	+	۱۹	مدکر	۱۶	
-	-	-	+	+	+	۴۵	مدکر	۱۷	
-	-	-	+	+	-	۴۲	مدکر	۱۸	
-	-	-	+	+	+	۷۳	مدکر	۱۹	
-	-	-	+	+	-	۶۰	مدکر	۲۰	
-	-	-	+	+	+	۷۰	مدکر	۲۱	
-	-	-	+	+	+	۶۰	مونث	۲۲	
-	-	-	+	+	-	ثبت	ثبت	۲۳	
-	-	-	+	+	-	نشده	نشده	۲۴	
-	-	-	+	+	+	۷۵	مدکر	۲۵	
-	-	-	+	+	+	۶۸	مدکر	۲۶	
-	-	-	-	+	+	۸۹	مدکر	۲۷	
-	-	-	+	+	+	۴۳	مدکر	۲۸	
-	-	-	+	+	-	۶۰	مدکر	۲۹	
-	-	-	+	+	+	۷۵	مونث	۳۰	
-	-	-	+	+	-	۸۰	مدکر	۳۱	
-	-	-	+	+	-	۶۰	مدکر	۳۲	
-	-	-	+	+	+	۶۱	مدکر	۳۳	
-	-	-	-	+	-	۶۰	مدکر	۳۴	
-	-	-	+	+	-	۶۸	مدکر	۳۵	
-	-	-	+	+	+	۷۸	مونث		

نتایج

از نظر پراکندگی محل ضایعات بر اساس اطلاعات موجود ۵۶٪ نمونه ها از ضایعات پا، ۲۶٪ نمونه ها از ضایعات دست و ۱۵٪ از ضایعات سایر نواحی بود. همچنین از نظر پراکندگی سنی اکثر بیماران (۷۸٪) در سنین بالای ۶۰ و فقط ۲۲٪ در سنین زیر ۶۰ سال هستند. ۸۹٪ از نمونه ها متعلق به بیماران مرد و ۱۱٪ متعلق به بیماران زن بود. تمامی نمونه های انتخاب شده دارای نمای مشخص بافتی سارکوم کاپوسی بوده و اغلب در مرحله پلاک و ندول قرار می گرفتند (شکل ۱و۲).

شکل ۱: نمای بافتی سارکوم کاپوسی در مرحله ندولر، رنگ آمیزی H/E، درشت نمایی ۱۰×۲۰.

شکل ۲: نمای بافتی سارکوم کاپوسی در مرحله ندولر، رنگ آمیزی H/E، درشت نمایی ۱۰×۲۰.

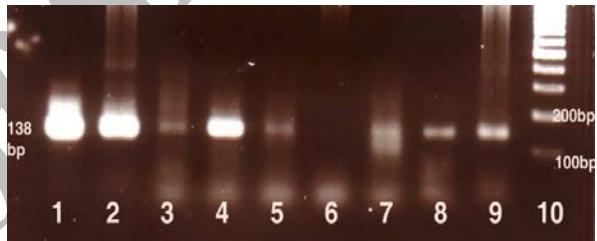
نتایج حاصل از این تحقیق نشان می دهد که در هیچ یک از نمونه ها در PCR انجام شده با پرایمرهای pol, tax, LTR و ویروس HTLV-1 وجود ندارد. در حالی که در تمامی نمونه های مورد مطالعه (۱۰۰٪) وجود DNA مربوط به ویروس HHV-8 مشخص گردید (جدول ۲).

HHV-8 (SSC) و ملانوم نیز وجود ندارد (۱۴). ویروس HHV-8 در سلولهای بیماران فوق به طور نهفته و قدیمی زندگی می‌کند و در شرایطی که سیستم ایمنی فرد تضعیف شود مثل آلوه شدن فرد با ویروس HIV-1 و یا اگر فرد به علت دریافت پیوند، داروهای سرکوبگر ایمنی مصرف کند، فعال می‌شود (۱۰، ۱۱، ۱۶).

از آنجا که ویروس HTLV-1 نیز با آلوه کردن لنفوسيتهای Th (سلولهای CD4+) سیستم ایمنی را تضعیف و زمینه را برای ایجاد و یا فعال نمودن عفونت‌های فرصت طلب فراهم می‌کند و در ضمن چون با افزایش نسخه برداری بدون مهار موجب افزایش بیان تعدادی از ژنهای مهار کننده رشد سلولها می‌شود، این امکان وجود دارد که آلوهگی با ویروس HTLV-1 از طریق فعال کردن عفونت نهفته HHV-8 یک عامل زمینه ساز در ایجاد سارکوم کاپوسی باشد. از آنجا که شمال خراسان از نواحی آندمیک آلوهگی ویروس HTLV-1 می‌باشد، این مطالعه به منظور بررسی احتمالی همراهی این ویروس در بافت‌های سارکوم کاپوسی طراحی گردید. نتایج به دست آمده از این تحقیق نشان داد که در هیچ یک از نمونه‌های مورد بررسی DNA ویروس HTLV-1 وجود ندارد، در حالی که وجود DNA ویروس HHV-8 در همه نمونه‌ها مشخص گردید. لذا می‌توان گفت که آلوهگی با ویروس HTLV-1 در ایجاد سارکوم کاپوزی و در فعال شدن عفونت ویروس HHV-8 دخالتی ندارد و در مطالعات بعدی سایر عوامل زمینه ساز موثر در تضعیف سیستم ایمنی مورد بررسی قرار گیرد.

همانگونه که در جدول نتایج نیز مشاهده شد حساسیت پرایمرهای مختلف در تکثیر HHV-8-DNA متفاوت است به طوری که می‌توان گفت که nested-PCR ناحیه ORF-26 دارای بیشترین حساسیت برای تکثیر HHV-8-DNA است چون ناحیه فوق دارای کمترین تغییر توالی (سکوانس) است. در مطالعات قبلی نیز قطعه ORF-26 بهترین قطعه برای شناسایی HHV-8-DNA معرفی شده است (۱۲) لذا پیشنهاد می‌گردد که در انجام PCR برای تشخیص HHV-8 از پرایمرهای این ناحیه استفاده شود تا از ایجاد پاسخهای منفی کاذب پیشگیری شود.

همانگونه که در جدول نتایج مشاهده می‌شود حساسیت پرایمرهای مختلف در تکثیر HHV-8-DNA متفاوت است به گونه‌ای که در PCR با استفاده از پرایمرهای outer ناحیه ORF-26 در ۲۵ نمونه از ۳۵ نمونه (۷۱٪) نتیجه مثبت شد در حالی که در nested-PCR که به دنبال مرحله اول با استفاده از پرایمرهای inner همین ناحیه ۲۶ ORF انجام شد در تمامی نمونه‌ها HHV-8-DNA تکثیر و نتیجه PCR مثبت گزارش گردید (۱۰۰٪). به منظور تعیین حساسیت PCR با پرایمرهای مربوط به ناحیه ORF9-1 نیز صورت پذیرفت که در ۴ نمونه از ۳۵ نمونه (۱۱٪ موارد) نتیجه منفی حاصل گردید. (شکل ۳).

شکل ۳: ژل DNA از محصولات Nested-PCR انجام شده با پرایمرهای HHV-8 ORF-26(in) نمونه‌های ۱ الی ۴ و ۷ الی ۹ نمونه‌های بیماران، ستون ۵: کنترل مثبت، ستون ۶: کنترل منفی، ستون ۱۰: استاندارد وزن ملکولی DNA (100 bp ladder).

بحث و نتیجه‌گیری

ویروس Human Herpes virus-8 (HHV-8) یک گاماهپس ویروس از گروه ویروس‌های ایجاد کننده تغییرات (ترانسفورماسیون) بدخیمی در سلولها است که توانایی ایجاد تومور در میزبان را دارد (۴). از آنجا که این ویروس در سلولهای آندوتیال و دوکی شکل ضایعات همه انواع بالینی سارکوم کاپوزی وجود دارد گفته می‌شود که در ایجاد (پاتوژن) بیماری نقش دارد اما هنوز مکانیسم عملکرد آن در ایجاد سارکوم کاپوزی مشخص نشده است. در ضمن این ویروس در بافت‌های غیر سارکومی بیماران KS یافت نمی‌شود و در سایر تومورهای عروقی مثل آژنیوم و آژنیوسارکوم و تومورهای پوستی دیگر مثل کارسینوم سلولهای اسکواموس

- herpesvirus 8 and human T-cell lymphotropic virus type 1 sequences in Kaposi's sarcoma, *Arch. Dermatol.*, 133: 25-30.
10. Luppi M., Barozzi P., Schulz T.F., Setti G., Staskus K., Trovato R., Narni F., Donelli A., Maiorana A., Marasca R., Sandrini S., Torelli G., 2000, Bone marrow failure associated with human herpesvirus 8 infection after transplantation, *N. Engl. J. Med.*, 343: 1378-85.
11. Mendez J. C., Procop G.W., Espy M. J., Smith T. F., McGregor C. G., Paya C.V., 1999, Relationship of HHV8 replication and Kaposi's sarcoma after solid organ transplantation, *Transplantation*, 67: 1200-1.
12. Pan L., Milligan L., Michaeli J., Cesarman E., Knowles D.M., 2001, Polymerase chain reaction detection of Kaposi's Sarcoma-associated herpesvirus optimized protocols and their application to myeloma, *J. Mol. Diagn.*, 3: 32-8.
13. Parfenova T. M., Morozov V. A., Il'in K. V., Chistiakova I. A., Samsonov V. A., Averina A.V., Kakezai I. A., Bykovskii A. F., 1994, Detection of markers of the human T-cell leukemia virus in patients with T-cell lymphoma and Kaposi's Sarcoma, *Mol. Gen. Microbiol. Virusol.*, 5: 13-7.
14. Schulz T. F., Sheldon J., Greensill J., 2002, Kaposi's sarcoma associated herpesvirus (KSHV) or human herpesvirus 8 (HHV8), *Virus Res.*, 82: 115-26.
15. Sirianni M. C., Vincenzi L., Fiorelli V., Topino S., Scala E., Uccini S., Angeloni A., Faggioni A., Cerimele D., Cottoni F., Aiuti F., Ensoli B., 1998, Gamma-interferon production in peripheral blood mononuclear cells and tumor infiltrating lymphocytes from Kaposi's sarcoma patients: correlation with the presence of human herpesvirus-8 in peripheral blood mononuclear cells and lesional macrophages, *Blood*, 91: 968-76.
16. Touloumi G., Hatzakis A., Potouridou I., Milona I., Strarigos J., Katsambas A., Giraldo G., Beth-Giraldo E., Biggar R. J., Mueller N., Trichopoulos D., 1999, The role of immunosuppression and immune-activation classic Kaposi's sarcoma, *Int. J. Cancer*, 82: 817-21.
17. Weiss S. W., Goldblum J. R., Enzinger and Weiss's soft tissue tumors, 4th edition, Mosby, St. Louise, 2001, 938-47.

تشکر و قدردانی

به این وسیله نویسنده‌گان مراتب تشکر و قدردانی خود را از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد که با حمایت مالی خود امکان انجام این طرح پژوهشی را فراهم نموده اند ابراز می‌دارند.

References

1. Coscoy L., Ganem D., 2000, Kaposi's sarcoma - associated herpesvirus encodes two proteins that block cell surface display of MHC class I chains by enhancing their endocytosis, *Proc. Natl. Acad. Sci.*, 97: 8051-6.
2. Daibata M., Chiikazawa M., Taguchi H., Miyoshi I., 1998, Human herpesvirus 8 in premalignant and cancerous skin lesions in a Japanese patient with Adult T-cell leukemia, *Br. J. Haematol.*, 100: 802-3.
3. Daibata M., Kawachi Y., Miyoshi I., 1997, Human herpesvirus 8 in Kaposi's sarcoma for HIV-negative Japanese woman with adult T-Cell leukemia, *Br. J. Haematol.*, 97: 507-8.
4. Davidson A. J., 2002, Evolution of the herpesviruses, *Vet. Microbiol.*, 86: 69-88.
5. Ensoli B., Sgadari C., Barillari G., Sirianni M.C., Sturzl M., Monini P., 2001, Biology of Kaposi's sarcoma, *Eur. J. Cancer*, 37: 1251-69.
6. Ishido S., Wang C., Lec B. S., Cohen G. B., Jung J. U., 2000, Downregulation of major histocompatibility complex class I molecules by Kaposi's sarcoma-associated herpesvirus K3 and K5 proteins, *J. Virol.*, 74: 5300-09.
7. Judde J. G., Lacoste V., Briere J., Kassab-Kleembhol E., Clyti E., Couppie P., Buchrieser C., Tulliez M., Morvan J., Gessain A., 2000, Monoclonality or oligoclonality of human herpesvirus 8 terminal repeat sequences in Kaposi's sarcoma and other diseases, *J. Natl. Cancer Inst.*, 92: 729-36.
8. Kohno T., Yamada Y., Tsushima H., Sata T., Matsuyama T., Tomonaga M., Kamihira S., 1997, Kaposi's sarcoma-associated herpesvirus-like DNA sequences are not present in adult T-cell leukemia, *Int. J. Hematol.*, 66: 391-2.
9. Lebbe C., Agbalika F., de Cremoux P., Deplanche M., Rybojad M., Masgrau E., Morel P., Calvo F., 1997, Detection of human